

Selgitused määruse 833/2014 artikli 5r alusel Rahapesu Andmebüroole teabe edastamise kohta

1. Euroopa Liidu Nõukogu 31.07.2014 määruse nr 833/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas (määrus 833/2014), artiklis 5r on sätestatud teavitamise kohustused seoses teatud rahaliste vahendite ülekannetega väljapoole Euroopa Liitu. Nimetatud aruandluskohustuste eesmärgiks on võimaldada liikmesriikidel hinnata, kas esineb tehinguid, üksuseid või ärisektoreid, millest ilmneb tõsine oht, et rikutakse Euroopa Liidu kehtestatud Venemaaga seotud sanktsioonirežiimide¹ nõudeid või hoitakse neist kõrvale või et rahalisi vahendeid kasutatakse nimetatud õigusaktidega vastuolus olevatel eesmärkidel.
2. Levinumatele küsimustele määruse 833/2014 artikli 5r alusel teabe edastamise kohustuse kohta leiab vastuseid Euroopa Komisjoni korduma kippuvate küsimuste lehelt.²

Teabe esitamiseks kohustatud isikud ja pädevad asutused

3. Täpsemalt peavad määruse 833/2014 artikli 5r lõike 1 kohaselt need Euroopa Liidus asutatud juriidilised isikud, üksused ja asutused, kelle omandiõigusest üle 40 % kuulub otse või kaudselt
 - a) Venemaal asutatud juriidilisele isikule, üksusele või asutusele;
 - b) Venemaa kodanikule või
 - c) Venemaal elavale füüsilisele isikule,teatama oma asukohaliikmesriigi pädevale asutusele kahe nädala jooksul pärast iga kvartali lõppu igast 100 000 eurot ületavast rahaliste vahendite ülekandest väljapoole Euroopa Liitu, mille nad tegid tolle kvartali jooksul otse või kaudselt ühe või mitme tehinguga.
4. Määruse nr 833/2014 artikli 5r lõike 1 teavitamise kohustus on seatud teatud tingimustele vastavatele juriidilistele isikutele, üksustele ja asutustele. See tähendab, et määruses sätestatud kohustuse täitmise, samuti täitmata jätmise eest vastutab juriidiline isik, üksus ja asutus (mitte näiteks raamatupidamise teenuse osutaja).
5. Eestis on pädev asutus, kellele teave esitada tuleb, Vabariigi Valitsuse 27.05.2024 määruse nr 27 „Venemaa Föderatsiooni tegevusega seoses kehtestatud piiravate meetmete rakendamine ja pädeva asutuse määramine“ § 2 lõike 1 kohaselt Rahapesu Andmebüroo.
6. Lisaks peavad määruse 833/2014 artikli 5r lõike 2 kohaselt krediidi- ja finantseerimisasutused esitama oma asukohaliikmesriigi pädevale asutusele kahe nädala jooksul pärast iga poolaasta lõppu teabe kõigi Euroopa Liidust kõnealusel poolaastal tehtud rahaliste vahendite ülekannete kohta kogusummas, mis on suurem kui 100 000 eurot, mille nad on lõikes 1 osutatud juriidilistele isikute, üksustele ja asutustele jaoks otse või kaudselt algatanud.

¹ Nõukogu määrused (EL) nr 833/2014, (EL) nr 269/2014, (EL) nr 692/2014, (EL) 2022/263 ja nõukogu otsused 2014/145/ÜVJP, 2014/386/ÜVJP, 2014/512/ÜVJP ja (ÜVJP) 2022/266.

² 23.05.2024 seisuga: [FAQs on sanctions against Russia and Belarus, with focus on the following provision: Article 5r of Council Regulation \(EU\) No 833/2014. \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/faq-questions/faq-questions-against-russia-and-belarus)

7. Eestis on pädevateks asutuseks, kellele teave esitada tuleb, Vabariigi Valitsuse 27.05.2024 määruse nr 27 „Venemaa Föderatsiooni tegevusega seoses kehtestatud piiravate meetmete rakendamine ja pädeva asutuse määramine“ § 2 lõike 2 kohaselt Finantsinspeksioon ja Rahapesu Andmebüroo. Rahapesu Andmebürood teavitavad need asutused, kelle üle teeb Rahapesu Andmebüroo järelevalvet rahvusvahelise sanktsiooni seaduse § 30 alusel

Rahapesu Andmebüroole teabe esitamise aeg

8. Rahapesu Andmebüroole tuleb teave esitada:
 - 1) määruse 833/2014 artikli 5r lõike 1 alusel igale kvartalile järgneva kuu 15. päevaks;
 - 2) määruse 833/2014 artikli 5r lõike 2 alusel igale poolaastale järgneva kuu 15. päevaks.
9. Kui kuu 15. päev ei lange tööpäevale, tuleb teave esitada sellele kuupäevale järgneval tööpäeval.
10. Erandina tuleb 2024. a I kvartali kohta määruse 833/2014 artikli 5r lõike 1 alusel tehtav teavitus teha hiljemalt 2024. a 5. juunil.

Rahapesu Andmebüroole teabe esitamise vorm

11. Teave edastatakse Rahapesu Andmebüroole digitaalselt, kasutades Rahapesu Andmebüroo kodulehel olevat vormi (link „Saada teade“).
12. Kõigepealt valitakse teate keel EST/ENG ja vajutatakse vastavalt „Sisene“ või „Enter“. Seejärel identifitseerib teate koostaja end ID-kaardi, Smart-ID või mobiil-ID-ga. Kui eelnevalt on salvestatud teate vormarvutisse, siis vajutatakse nuppu „Impordi teade“. Kui sisestajal on eelnevalt mõni teade pooleli jäänud, valib ta jätkamiseks vastava teate tabelist numbriga järgi. Uue teate koostamiseks tuleb vajutada nuppu „Lisa uus teade“. Teataja ja teate koostaja andmed, mis sisestati eelmisel seansil, kuvatakse avanenud vormil.
13. Teate koostamisel tuleb täita kõik tärniga (*) märgitud väljad, ülejäänud väljad tuleb täita informatsiooni olemasolul. Teate infoplokkide vahel ei ole võimalik liikuda, kui tärniga märgitud väljad on täitmata. Nupp „Edasi“ muutub aktiivseks pärast kõikide tärniga väljade täitmist. Mitteaktiivset nuppu „Edasi“ vajutades kuvab süsteem kohustuslikud täitmata väljad punaselt.
14. Teate koostamise katkestamise korral saab poolelioleva teate salvestada, vajutades nuppu „Salvesta“. Pooli olevad teated kuvatakse tabelina, kus on toodud teate number ja selle sisestamise kuupäev. Tabelis oleva teate sisestamist saab jätkata (vajutades teate numbrile) või selle kustutada (vajutades ristiga prügikasti sümbolile).
15. Erinevate infoplokkide vahel on võimalik liikuda, kasutades lehekülje all paremal nurgas asuvaid nuppe „Edasi“ ja „Tagasi“ või vajutades teate ülaosas toodud infoplokkide pealkirjadele.

Infoplokk „Teate koostaja“

16. Süsteem kuvab automaatselt teate koostaja ees- ja perekonnanime ning isikukoodi. Alajaotuses „Sidevahendid“ toodud väljadele „Telefon“, „E-post“ ja „Koduleht“ tuleb

lisada teate koostaja ja teataja sidevahendite andmed. Kohustuslik on esitada vähemalt üks telefoninumber ja üks e-posti aadress. Vajutades nuppu „Lisa“ on võimalik lisada täiendavaid sidevahendeid, valides sidevahendi rippmenüüst ning sisestades kontaktandmed väljale „Kontakt“. Täiendavate andmete salvestamiseks tuleb vajutada „sidevahendid tüüp“ ja „Kontakt“ ridade järel asuvat nuppu „Lisa“. Täiendavaid sidevahendeid on võimalik lisada korduvalt, vajutades igakordselt nuppu „Lisa“.

17. Alajaotuses „Teataja“ tuleb rippmenüüst valida isiku tüüp - juriidiline või füüsiline isik, mitteresident või resident (juriidilise isiku puhul ka mitteresident osanikuga isik) või e-resident (edaspidi isiku tüüp).
18. Valitud isiku tüübi kohta tuleb sisestada kontaktandmed vastavalt tekkinud andmeväljadele (isiku nimi/nimed, registrikood/isikukood, mitteresidenti puhul täiendavalt tegevuskoht, päritoluriik, maksuresidentsus (riik) või mitteresident osanikuga resident puhul omanikfirma andmed).
19. Seaduse kohustatud subjekt tuleb valida rippmenüüst, misjärel aktiveerub veebipõhisel vormil põhitegevusalade valik ning viimasena aktiveerub teatega seotud tegevusala. Juhul, kui rippmenüüs teate esitaja sektorit toodud ei ole, tuleb valida kas „Muud eraõiguslikud ettevõtjad“ (juriidilised isikud) või „Ei ole kohustatud subjekt“ (füüsilised isikud).
20. „Teatega seotud tegevusala“ rippmenüüst valivad kõik teate esitajad „Teavitamise kohustus määruse 833/2014 artikli 5r alusel“.
21. Aadressi lisamiseks tuleb alajaotuses „Aadressid“ valida rippmenüüst riik ning reale „Sisesta aadress“ sisestada aadress (aadress tuleb lisada võimalikult täpselt). Eesti aadressi lisamisel pakub Maa-ameti infosüsteem erinevaid valikuid, millest tuleb valida õige. Täiendavaid aadresse on võimalik lisada vajutades „Aadressid“ taga olevat nuppu „Lisa“.
22. Kui teataja on tehingu üheks osapooleks, tehakse vormil sellekohane märge, linutades välja „Teate esitaja on tehingu üks osapooltest“.
23. Infoplokist „Teate koostaja“ edasi liikumiseks tuleb vajutada nuppu „Salvesta“ ja salvestamise õnnestumisel nuppu „Edasi“.

Infoplokk „Teade“

24. Infoplokis „Teade“ tuleb valida teate liik „Määruse 833/2014 artikli 5r teavitus (5RT)“.
25. Võimalik on sisestada teatele teataja sisemises asjaajamise korras antud number, lisades selle väljale „Teate number“.
26. Teate liigi valimisega muutub aktiivseks „Põhiajend“, mille rippmenüüst tuleb valida, kas Rahapesu Andmebürood teavitatakse määruse 833/2014 artikli 5r lõike 1 või lõike 2 alusel.
27. Välja „Kiire“ võib käesoleva teate puhul jätta tähelepanuta.

28. Infoploki „Teade“ alumises osas kuvatakse teataja saadetud viimase teate number koos kuupäevaga, mis on informatiivse sisuga.
29. Infoploki „Teade“ edasi liikumiseks tuleb vajutada nuppu „Salvesta“ ja salvestamise õnnestumisel nuppu „Edasi“.

Infoplokk „Osapooled“

30. Infoploki „Osapooled“ tuleb võimalikult suures ulatuses täita ka tärniga (*) märkimata väljad.
31. Infoploki „Osapooled“ tuleb vajutada nuppu „Lisa osapool“. Juhul, kui teataja on teatega seotud, on võimalik isik rippmenüüst „Vali seotud isikute hulgast“ valida. Juhul, kui teatajal on tehingus esindaja, tuleb vastav väli linnutada. Teatega seotud esindaja on võimalik lisada rippmenüüst „Vali seotud isikute hulgast“, muul juhul tuleb esindaja isik lisada, vajutades nuppu „Lisa uus isik“.
32. Juhul, kui osapoolel on täiendavad seotud isikud, tuleb vajutada nuppu „Lisa seotud isik“, valida rippmenüüst isiku roll ning lisada isik teatega seotud isikute hulgast või vajutades nuppu „Lisa uus isik“.
33. Vajutades nuppu „Lisa uus isik“ tuleb esmalt valida isiku tüüp, misjärel avanevad seda isiku tüüpi iseloomustavad väljad. Isiku tüübi valimisel tekkinud read tuleb täita võimalikult täpselt. Mitteresidentidest või e-residentidest isikute korral tuleb sisestada täiendavad andmed.
34. Isiku ploki alajaotuses „Pangakontod“ tuleb konto olemasolul märkida konto number, pank ja panga asukoht, välispanga puhul tuleb alustada asukohariigist. Eesti IBAN numbriga pangakontode puhul kontrollib programm pangakoodi ja kontonumbri pikkust.
35. Isiku andmete kohta täiendavate selgituste andmiseks tuleb need sisestada väljale „Märkused“. Edasi liikumiseks tuleb vajutada nuppu „Salvesta“. Selleks, et salvestatud isik fikseerida teates osapoolena, tuleb vajutada nuppu „Lisa“.
36. Pärast osapoolle salvestamist on võimalik isiku kohta esitatud andmeid muuta, vajutades nuppu „Muuda“, või isik eemaldada, vajutades nuppu „Eemalda“.
37. Kui teatesse soovitakse lisada täiendavaid osapooli, tuleb iga uue isiku korral vajutada nuppu „Lisa osapool“.
38. Pärast kõikide tehingus osalejate ja nende esindajate lisamist tuleb vajutada nuppu „Edasi“.

Infoplokk „Tehing“

39. Infoploki „Tehing“ tuleb võimalikult suures ulatuses täita ka tärniga (*) märkimata väljad.
40. Tehingu kohta informatsiooni lisamiseks tuleb vajutada nuppu „Lisa tehing“ ning täita võimalikult täpselt tekkinud read, valides rippmenüüst sobivad variandid. Kui tehinguid on rohkem kui üks, lisatakse iga tehing eraldi, vajutades nuppu „Lisa tehing“. Kui

tehingus kasutatakse pangakontosid, peavad need olema eelnevalt sisestatud vastavate tehingu osapoolte juurde. Tehingute kogusumma märgitakse alajaotuses „Teatega seotud kogusumma“ iga valuuta kohta eraldi. Kui teates reaalselt tehingut pole ja kogusummat ei saa märkida, märgitakse ülemises paremas nurgas „tehingut pole“.

41. Väljal „Tehingu kirjeldus“ tuleb võimalikult täpselt kirjeldada ülekandega seotud üksikasju. Mh tuleb välja tuua iga ülekande kohta eraldi ülekande selgitus (st ülekande tegemisel märgitud makse selgitus) ja tehingu sisu, sh kaup, teenus, vm mille eest makse tehti. Kauba müügi tehingu korral tuleb välja tuua kaubakood. Lepingu olemasolul tuleb välja tuua lepingu number.
42. Välja „Kas küsiti vara päritolu?“ võib käesoleva teate puhul jätta tähelepanuta.

Infoplokk „Dokumendid“

43. Teatele dokumentide lisamine toimub infoplokis „Dokumendid“, vajutades nuppu „Lisa dokument“. Dokumentide lisamiseks tuleb rippmenüüst valida „Dokumendi liik“, misjärel täidetakse nõutud metaandmete väljad. Faile on võimalik lisada vaid digitaalses vormis, vajutades nuppu „Lisa fail“ ja lohistades fail(id) selleks märgitud alale „Faile saab lohistada siia“. Dokument võib siduda ka osapoollega, vajutades rippmenüüle „Lisa osapool“. Juhul, kui teate koostaja soovib edastada dokumendi sisu kohta täiendavaid selgitusi, tuleb see märkida „Sisu“ reale kirjeldusena.

Infoplokk „Esitamine“

44. Infoplokis „Esitamine“ on enne dokumendi saatmist võimalik alla laadida PDF-vormingus eelvaade, vajutades nuppu „Lae alla eelvaade“. Teate muutmiseks tuleb vajutada nuppu „Tagasi“. Teate esitamiseks tuleb vajutada nuppu „Esita teade“, misjärel teade krüpteeritakse ja saadetakse Rahapesu Andmebüroole ning sisestatakse edasiseks töötlemiseks Rahapesu Andmebüroo infosüsteemi RABIS. Teate esitamisel laeb süsteem automaatselt teate koostaja arvutisse alla PDF-vormingus eelvaate. Eelvaatest loobumiseks tuleb tühjendada väli „Esitamisel lae alla teate eelvaade“.